

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Het onderhavige ontwerp van wet bevat een gewijzigde regeling van het toezicht op het kredietwezen, bestemd om in de plaats te treden van de bestaande wettelijke regeling, welke met ingang van 1 januari 1957 buiten werking treedt.

Bij de wet van 24 december 1954 (*Stb.* 601) werd het tijdstip, waarop de wet van 18 januari 1952, houdende regeling van het toezicht op het kredietwezen (Wet toezicht kredietwezen) (*Stb.* 35), ingevolge artikel 33, derde lid, buiten werking treedt, verschoven van 1 januari 1955 naar 1 januari 1957. Deze verlenging van de werkingsduur der bestaande wet maakte het mogelijk het overleg, dat door de Nederlandsche Bank reeds werd gevoerd met de verschillende organisaties der kredietinstellingen over de wijze van toepassing der wet, voort te zetten en tot een einde te brengen. Zij beoogde mede de gelegenheid te bieden om met de toepassing der wet meer ervaring op te doen.

Nadat eerdergenoemd overleg omtrent de wijze van toepassing van de wet in hoofdzaak was afgesloten, heeft de Nederlandsche Bank op verzoek van de ondergetekende contact opgenomen met de organisaties der kredietinstellingen ten einde met deze van gedachten te wisselen over de toekomstige vorm van het toezicht op het kredietwezen. Van de zijde van de beide Kamers der Staten-Generaal is op een dergelijk overleg aangedrongen. De ondergetekende acht dit overleg, zoals bij de behandeling in de Staten-Generaal van de wet tot verlenging van de duur der huidige wet is gebleken, van het grootste belang voor het tot stand komen van een evenwichtige en doeltreffende regeling. Het verheugt hem dan ook hier te kunnen vermelden, dat deze gedachtenwisseling tot een grote mate van overeenstemming heeft geleid over de inhoud, die in dit ontwerp aan de wettelijke regeling dezer materie wordt gegeven.

Het ontwerp voorziet, evenals de bestaande wet, in tweërlei toezicht, te weten het sociaal-economische en het bedrijfs-economische toezicht, die beide ook in de huidige wet worden onderscheiden. De ondergetekende acht beide soorten toezicht nodig, wil de Nederlandsche Bank haar taak, zoals die in artikel 9 van de Bankwet 1948 is geformuleerd, naar behoren kunnen uitvoeren. Zoals bekend, is de vraag of met name de bevoegdheden nopens het sociaal-economisch toezicht al of niet van blijvende aard behoren te zijn, bij de parlementaire behandeling van de huidige Wet toezicht kredietwezen en bij die van de wet tot verlenging dier wet ten principale onbeslist gelaten, zulks teneinde aan de hand van de alsnog te verkrijgen ervaring straks een beslissing te kunnen nemen. Nu zijn de monetaire omstandigheden de laatste jaren hier te lande nog van dien aard geweest, dat voorschriften als hier bedoeld niet behoefden te worden gegeven. Wel is door de Bank met de representatieve organisaties uitvoerig overleg gepleegd over de technische inhoud van dergelijke voorschriften, hetwelk tot overeenstemming heeft geleid. De mogelijkheid, om de onmisbaarheid dezer bevoegdheden aan de praktijk te toetsen, heeft zich derhalve niet voorgedaan.

Thans mag wel worden gesteld, dat de overtuiging, dat de rekening-courantsaldi bij banken door derden aangehouden een soortgelijke functie verrichten als het chartale geld en derhalve tot de geldhoeveelheid moeten worden gerekend, gemeengoed

is geworden. Dat de banken door kredietverlening in belangrijke mate uitbreiding kunnen geven aan de totale geldhoeveelheid, wordt eveneens nauwelijks meer bestreden. Door deze potentie van het bankwezen bezit dit in feite mogelijkheden tot beïnvloeding van het economische leven, waartoe vroeger alleen de circulatiebank bij machte was.

Eveneens wordt vrijwel algemeen aangenomen — ook in bankkringen — dat zich omstandigheden kunnen voordoen, waarin de discontopolitiek en de openmarkt-politiek, de twee middelen, welke de Bank ten dienste staan ter uitvoering van de haar in artikel 9, eerste lid, van de Bankwet 1948 opgedragen taak, niet toereikend zijn voor een behoorlijke uitvoering van die taak en dat de Bank in zodanige omstandigheden behoefte zal hebben aan additionele instrumenten, zoals de invoering van een systeem van verplichte kasreserves, van kwantitatieve of kwalitatieve kredietbeperking.

Bij de parlementaire behandeling van de Wet toezicht kredietwezen maakte niet alleen de vraag, of dit ingrijpen van de Bank diende te geschieden door het geven van voorschriften krachtens een daartoe permanent gegeven wettelijke machtiging dan wel krachtens een incidentele wettelijke regeling, een onderwerp van bespreking uit, doch werd ook de vraag aan de orde gesteld of de Bank haar bevoegdheden niet zonder wettelijke regeling zou kunnen verkrijgen, door slechts gentlemen's agreements te sluiten met de kredietinstellingen. In de bestaande wet werd voorshands geopteerd voor een permanente wettelijke machtiging tot het geven van voorschriften. Thans dient echter een definitieve beslissing omtrent deze vraagpunten ten aanzien van het sociaal-economische toezicht te worden genomen.

Uitgaande van de stelling, dat het onder bepaalde omstandigheden noodzakelijk kan zijn, dat de Nederlandsche Bank overgaat tot kredietrestrictieve maatregelen, en van het feit, dat deze stelling in beginsel vrijwel algemeen wordt aanvaard, heeft de ondergetekende gemeend tegemoet te kunnen komen aan de in het bankwezen sterk levende wens zulk een ingrijpen van de Bank — indien zulks mogelijk blijkt — te doen geschieden op grond van door de Bank en de representatieve organisaties op het gebied van het kredietwezen te voeren overleg. In het onderhavige ontwerp van wet is bepaald, dat de Nederlandsche Bank — indien zij genoemde instrumenten wenst te gaan hanteren — in de eerste plaats langs deze weg haar doel moet trachten te bereiken.

Het zou echter onjuist zijn te menen, dat niet behoefte te worden voorzien in gevallen, waarin de Bank van oordeel is, dat zij voor de doeltreffende uitvoering van haar taak moet kunnen overgaan tot het invoeren van minimum kasreserves of kredietrestrictieve maatregelen, doch omtrent de te nemen maatregelen niet tot overeenstemming kan komen met de representatieve organisaties op het gebied van het kredietwezen. Hoewel de ondergetekende gaarne erkent, dat bij het bankwezen in het algemeen een grote mate van bereidheid bestaat om mede te werken aan maatregelen, die door de Nederlandsche Bank of de overheid wenselijk worden geacht in het belang van het voeren van een gezonde monetaire politiek, acht hij het niet juist om er op te rekenen, dat het overleg tussen de Bank en de representatieve organisaties op het gebied van het kredietwezen

onder alle omstandigheden tot het bereiken van overeenstemming zal leiden. Indien zulks niet ten volle of niet spoedig genoeg geschiedt, is het noodzakelijk, dat de Nederlandsche Bank de knoop kan doorhakken en voorschriften kan geven om die maatregelen te kunnen nemen, welke zij nodig acht om de haar bij artikel 9 van de Bankwet 1948 opgedragen taak, de waarde van de Nederlandse geldeenheid op zodanige wijze als voor 's lands welvaart het meest dienstig is te reguleren en daarbij die waarde zoveel mogelijk te stabiliseren, op doeltreffende wijze te kunnen vervullen. Het onder dergelijke omstandigheden achterwege blijven van onmiddellijk ingaande voorschriften zou aan het monetaire bestel grote schade kunnen berokkenen. Daarom dient naar het oordeel van de Regering de vraag, of in de Wet toezicht kredietwezen bevoegdheden van blijvende aard nopens het geven van voorschriften ter zake van het sociaal-economisch toezicht gehandhaafd moeten worden, bevestigend te worden beantwoord, al is zij wel van mening, dat de procedure anders geregeld dient te worden dan in de bestaande wet is bepaald.

De regeling van het sociaal-economisch toezicht, zoals die in het onderhavige ontwerp van wet is neergelegd, verschilt dus wat betreft de wijze waarop dit toezicht zal worden uitgeoefend, principieel van de bestaande regeling, vervat in artikel 10 van de Wet toezicht kredietwezen. De bestaande wet voorziet wel in overleg tussen de Nederlandsche Bank en de betrokken representatieve organisaties, alvorens door de Bank een voorschrift kan worden gegeven, doch dit overleg vormt slechts een fase in het geheel van handelingen, die tot de totstandkoming van een voorschrift leiden. In het voorgestelde ontwerp neemt dit overleg een geheel andere plaats in en wordt dit de basis, waarop het toezicht in eerste instantie komt te rusten, hetgeen eventueel kan leiden tot het afsluiten van gentlemen's agreements, die alsdan een overeenkomstige rol zullen spelen als de voorschriften in de huidige wet. Een en ander steunt op de gedachte, waarvan de ondergetekende bij het overwegen van de toekomstige vorm van het toezicht op het kredietwezen is uitgegaan, dat dit toezicht in eerste instantie dient te zijn een kwestie van overleg tussen de Nederlandsche Bank en de organisaties der belanghebbende kredietinstellingen.

Zoals reeds opgemerkt, is aan het overleg tussen de Nederlandsche Bank en de organisaties der belanghebbende kredietinstellingen in dit ontwerp een dominerende plaats toegekend. Naar de bedoeling van dit wetsontwerp zal onderlinge overeenstemming tussen de Bank en de desbetreffende organisaties omtrent de te volgen gedragslijn voor de bedrijfsvoering bij voorkeur de vorm moeten zijn, waarin het sociaal-economisch toezicht tot stand komt. Artikel 10 van het ontwerp draagt de Bank dan ook op ingeval zij tekenen uitwaart van een ontwikkeling, die naar haar oordeel de uitvoering van de taak, haar in artikel 9 van de Bankwet 1948 opgelegd, in gevaar brengt of zou kunnen brengen, met de desbetreffende door de Minister van Financiën aangewezen representatieve organisaties te beraadslagen over de door de kredietinstellingen te volgen gedragslijn. Zien de organisaties de noodzaak van een andere gedragslijn in en geven de kredietinstellingen voldoende medewerking, dan is daarmee een bevredigende regeling verkregen. Het toezicht blijft dan in de sfeer van het overleg met alle voordelen van dien. Van voorschriften is hier derhalve geen sprake. De ondergetekende is van mening dat, waar de voorgestelde regeling het sociaal-economisch toezicht op een geheel ander plan plaatst, de destijds daartegen geopperde bezwaren hierop niet van toepassing zijn en de strijdvraag van destijds daarmee haar betekenis heeft verloren. Dit geldt ook voor het geval de representatieve organisaties van oordeel zouden zijn, dat door de Bank voorgestelde wijzigingen in hun gedragslijn niet noodzakelijk zijn. Immers in dat geval kan weliswaar de Bank met goedkeuring van de Minister van Financiën, nadat deze de Bankraad heeft gehoord en de betrokken representatieve organisaties in de gelegenheid heeft gesteld haar gevoelen kenbaar te maken, voorschriften geven, doch deze dienen alsdan binnen drie maanden aan de Staten-Generaal ter goedkeuring te worden voorgelegd. Keuren deze de voorschriften niet goed, dan worden deze terstond ingetrokken.

Het onderhavige ontwerp van wet vormt dus als het ware het raam waarbinnen het overleg zich kan afspelen. Slechts daar waar partijen onverhoopt niet tot overeenstemming mochten komen en de Nederlandsche Bank niettemin wijzigingen in het beleid der desbetreffende kredietinstellingen noodzakelijk acht, voorziet dit ontwerp in een regeling, van hogerhand op te leggen.

Het geheel overziend, is de ondergetekende van oordeel dat deze nieuwe opzet van het sociaal-economisch toezicht voldoende waarborgen bevat voor een verantwoorde toepassing daarvan en tevens een evenwichtig karakter vertoont. Met deze regeling zijn, naar zijn mening, de controversen van artikel 10 der bestaande wet uit de weg geruimd en, waar belanghebbenden bovendien tegen de inhoud dezer regeling geen bezwaren hebben doen gelden, is hij van mening, dat daartegen moeilijk enig overwegend bezwaar meer kan bestaan.

Ook het toezicht in het belang van de solvabiliteit en de liquiditeit der afzonderlijke kredietinstellingen, het bedrijfs-economisch toezicht, is in het onderhavige ontwerp op een andere wijze geregeld dan in artikel 11 van de huidige wettelijke regeling. Ook hier is aan het overleg tussen de Nederlandsche Bank en de representatieve organisaties een belangrijke plaats toegekend. Artikel 11 van de huidige wettelijke regeling kent ter uitvoering van dit artikel slechts het geven van een voorschrift, overtreding waarvan in beginsel strafbaar is overeenkomstig de bepalingen van de Wet op de economische delicten. Reeds tijdens de besprekingen, die door de Nederlandsche Bank werden gevoerd met de representatieve organisaties der kredietinstellingen, bleek dat toepassing van het in de wet vervatte systeem in de praktijk op ernstige moeilijkheden stuit. Toepassing van de voorschriften kan ertoe leiden, dat in sommige gevallen een bank, bij welke slechts een kleine afwijking is gebleken, in beginsel toch strafbaar zou zijn. Hieraan zijn uiteraard vrij ernstige bezwaren verbonden. Daarbij komt dat afwijkingen der voorschriften vrij plotseling door toedoen van oorzaken van buiten kunnen optreden in welk geval een strafsanctie als middel om het gewenste doel te bereiken geheel ongeschikt moet worden geacht. In het laatste geval treedt wel zeer duidelijk aan het licht dat voorschriften een te rigoureuze beheersing dezer materie inhouden. Mede in aanmerking nemende deze aan de praktijk ontleende bezwaren, is in het onderhavige ontwerp het systeem van voorschriften verlaten en overgegaan op het stelsel van richtlijnen, door de Bank te geven na overleg met de representatieve organisaties. Het gekozen systeem van richtlijnen houdt voor de desbetreffende kredietinstellingen juist de mogelijkheid in om, zonder dat zij worden aangemerkt als overtreder van met strafsancities voorzien voorschriften, met de Bank overleg te plegen over de oorzaken van een afwijking en de middelen om deze te redresseren. Ook hier wordt derhalve het overleg constructief ingeschakeld, zowel bij het opstellen der richtlijnen, als bij het toetsen van het beleid van een bepaalde kredietinstelling aan die richtlijnen.

Gezien de aard van het bedrijfseconomisch toezicht, acht de ondergetekende het juist dat dit geheel aan de prudentie van de Nederlandsche Bank wordt overgelaten, zonder bemoeiing van de Minister van Financiën.

Als bijlage I van deze Memorie van Toelichting gaat hiernaast een vergelijkend overzicht van de bestaande en de voorgestelde gewijzigde tekst der wet, waarin alle wijzigingen en aanvullingen zijn aangegeven. De belangrijkste daarvan worden in hetgeen volgt nog nader toegelicht. Als bijlage II is bijgevoegd het rapport dd 17 november 1955 door de Bankraad aan de ondergetekende uitgebracht.

Artikel I. De vorm waarin de voorgestelde wijziging van het toezicht op het kredietwezen is gegoten is die van een wet, krachtens welke de tekst der bestaande wet gewijzigd wordt vastgesteld. Aan een dergelijke figuur zijn voordelen verbonden omdat daarmee de continuïteit met wat onder de huidige wet door de uitvoerende organen reeds werd verricht — voorzover het onder de gewijzigde wet in stand blijft — wordt behouden. Een geheel nieuwe wet zou immers hetzij het toezicht geheel

opnieuw moeten opzetten, omdat o.a. het bestaande register dan formeel niet meer bruikbaar is, hetzij door een reeks van overgangsbepalingen aansluiting moeten zoeken bij hetgeen onder de bestaande wet is verricht. De in het onderhavige ontwerp gekozen figuur verdient dan ook, naar de mening van de ondergetekende, verreweg de voorkeur.

Artikel 1. Dit artikel bevat een aantal begripsomschrijvingen, in hoofdzaak gelijk aan die vervat in artikel 1 van de bestaande wet. Op enkele punten wijkt de tekst echter af.

De ervaring, opgedaan met de toepassing van de bestaande wet, heeft er toe geleid de definities der kredietinstellingen iets te wijzigen. De woorden „ongeacht haar rechtsvorm”, die in elk der vier omschrijvingen voorkomen, werden geschrapt. Bij de inschrijving van een bepaalde instelling, die geen eigen rechtsvorm bezat, is n.l. gebleken dat de wet zich tegen een dergelijke inschrijving niet verzet, zodat na een aanvankelijke weigering door de Bank, toch tot inschrijving moest worden overgegaan. Met de Bank is de ondergetekende van mening, dat inschrijving van instellingen zonder rechtsvorm, die in feite deel uitmaken van een andere instelling die geen kredietinstelling is, niet gewenst is, omdat op dergelijke instellingen, die geen specifiek afgezonderd vermogen bezitten, geen toezicht kan worden uitgeoefend. Mitsdien is in artikel 1 van het ontwerp de redactie van de begripsomschrijving der kredietinstellingen zo gewijzigd, dat als kredietinstellingen in de zin der wet slechts worden beschouwd instellingen, die rechtspersoonlijkheid bezitten of die een in de wet met name genoemde rechtsvorm bezitten.

Voorts werden in de definitie der handelsbanken geschrapt de woorden „mede haar bedrijf maken”. Het ligt voor de hand de woorden „in belangrijke mate”, die in de huidige omschrijving slechts betrekking hebben op het aannemen van gelden à deposito of in rekening-courant, mede betrekking te doen hebben op de kredietverlening. Dit wordt bereikt door het achterwege laten van de hiervoor aangehaalde woorden.

De in de definitie der landbouwkredietbanken voorkomende woorden „die zich geheel of in hoofdzaak toeleggen op” werden vervangen door het woord „van”. In de praktijk is n.l. gebleken, dat het in de geschrapte woorden vervatte criterium in bepaalde gevallen te eng is. Als gevolg van de wijziging geldt de dezer plaatse in stede van het vervallen criterium eveneens het criterium „in belangrijke mate”.

In de definities der handelsbanken en die der landbouwkredietbanken worden geschrapt de woorden „zich openlijk aanbieden tot of”, daar het niet wenselijk bleek dat instellingen reeds onder het wettelijk toezicht vallen, indien zij zich uitsluitend „openlijk aanbieden tot het aannemen van gelden” enz.

De bestaande wet noemt in artikel 1 onder *a*, na de algemene spaarbanken de commissonnairs in effecten als vierde categorie van kredietinstellingen, waarop de wet betrekking heeft. In het voorgestelde ontwerp is deze categorie vervallen en vervangen door de groep effectenkredietinstellingen, die tussen de landbouwkredietbanken en de algemene spaarbanken is geplaatst. Een omschrijving dezer categorie is opgenomen in lid 1 onder *d* van het ontwerp. Deze wijziging is aangebracht, omdat uit onderzoekingen, door de Nederlandsche Bank ingesteld, is gebleken dat zich onder deze commissonnairs een grote groep bevindt, die noch krediet verleent noch in belangrijke mate haar bedrijf maakt van het aannemen van deposito's. Het komt de ondergetekende voor, dat de doelstelling van het toezicht op het kredietwezen niet vereist toezicht op die commissonnairs, die nagenoeg uitsluitend hun hoofdbedrijf maken van het verlenen van tussenkomst bij de handel in effecten ter beurze. Toezicht dient slechts te worden geoefend op die commissonnairs, die naast het bemiddelen in de handel in effecten in belangrijke mate hun bedrijf maken van het aannemen van gelden à deposito en in rekening-courant en van het verlenen van kredieten. Deze groep zal dan worden aangeduid als effectenkredietinstellingen. Het voorgaande brengt mede, dat de onderafdeling van register I van de handelsbanken, waarin werden ingeschreven die commissonnairs in effecten, die onder de bestaande wet mede als handelsbanken konden worden be-

schouwd, zal vervallen. De daarin ingeschreven commissonnairs zullen nu mede worden ondergebracht in het register der effectenkredietinstellingen.

Artikel 3. De huidige tekst van het derde lid van artikel 3 schrijft dwingend voor, dat de inschrijving van handelsbanken, die niet meer beschikken over een bedrag aan eigen middelen, dat voldoet aan het in het tweede lid gestelde vereiste, wordt doorgehaald. Daardoor worden deze instellingen echter aan het toezicht onttrokken op een ogenblik, dat zulks in het belang van krediteuren meer dan ooit nodig kan zijn. Om die reden acht de ondergetekende het beter, het aan het inzicht van de Nederlandsche Bank over te laten of alsdan tot doorhaling wordt overgegaan of dat de inschrijving blijft gehandhaafd. Daartoe is de doorhaling in de ontworpen tekst facultatief gesteld.

Het vierde lid van artikel 3 der bestaande wet is een overgangsbepaling, die van belang was bij het in werking treden der bestaande wet, doch nu kan worden gemist.

In het zesde en zevende lid van dit artikel zijn bepalingen opgenomen ten aanzien van het minimumbedrag aan eigen middelen, waarover effectenkredietinstellingen mochten beschikken om in het register te worden ingeschreven. Deze bepalingen zijn geheel analoog aan het in het tweede en derde lid van artikel 3 bepaalde ten aanzien van de handelsbanken. Het maximum van het door de Minister van Financiën vast te stellen bedrag is voor de effectenkredietinstellingen gesteld op vijftigduizend gulden.

Artikel 4. Aangezien het register en de inschrijvingen daarin — voor zover niet doorgehaald — van de bestaande wet zullen worden gecontinueerd onder de nieuwe wet, bestaat aan de leden 1 en 2 van artikel 4 der huidige wet geen behoefte meer. Artikel 4 van het ontwerp correspondeert met lid 3 der huidige wet, behoudens enkele wijzigingen. Om praktische redenen is het wenselijk, dat alle aanmeldingen als hier bedoeld centraal geschieden bij de Nederlandsche Bank en niet bij de organen, door de Bank belast met het houden van de desbetreffende afdeling van het register.

Artikel 9. Het tweede lid van dit artikel bepaalt, anders dan in de huidige wet, dat bedoelde nadere regels worden gesteld op voorstel van de Nederlandsche Bank, die in deze, naar de mening van de ondergetekende, als toezichhoudend orgaan het initiatief behoort te nemen. Het lijkt minder juist, dat eventueel tegen het advies van de Bank in tot delegatie van het toezicht zou kunnen worden overgegaan.

Artikel 10. Het eerste lid van dit artikel stelt vast, dat de Bank met de desbetreffende representatieve organisaties overleg pleegt, indien zij op het gebied van het kredietwezen tekenen ontwaart van een ontwikkeling die, naar haar oordeel, de uitvoering van de taak, haar in artikel 9 van de Bankwet 1948 opgelegd, in gevaar brengt of zou kunnen brengen. Ook al bereikt de Bank nu volledige overeenstemming met een representatieve organisatie, dan is het toch niet uitgesloten dat enkele kredietinstellingen, waarvoor de representatieve organisatie is opgetreden, aan de overeengekomen gedragslijn geen gevolg wens te geven. Het staat aan de Nederlandsche Bank te beoordelen, of desondanks overigens voldoende medewerking wordt verkregen om de te volgen gedragslijn effectief te doen zijn.

Uiteraard zal de Nederlandsche Bank kunnen trachten instellingen, die niet meewerken, ertoe te brengen medewerking te verlenen. Toch zou het ongewenst zijn de resultaten van het overleg met de representatieve organisatie in feite krachteloos te maken door het optreden van enkele instellingen. Teneinde in deze aan het overleg enige steun te geven, is het tweede lid van artikel 10 ingevoegd. Er van uitgaande dat overeenstemming moet bestaan tussen de Nederlandsche Bank en de representatieve organisatie, geeft deze bepaling de Bank de bevoegdheid voorschriften te geven aan de zich afzijdig houdende instellingen, teneinde voldoende medewerking te verkrijgen.

De leden 3, 4, 5 en 6 regelen de wijze, waarop de voorschriften tot stand komen, indien de Bank geen overeenstemming bereikt met de representatieve organisaties. Lid 7 noemt de onderwerpen, waarop de voorschriften betrekking mogen hebben. Deze opsomming is enigszins beperkter dan die in de bestaande wet. De leden 8, 9, 10, 11 en 12 zijn nagenoeg gelijklopend aan de overeenkomstige bepalingen uit de bestaande wet.

Het ligt niet in de bedoeling van de Nederlandsche Bank om voorschriften, waarvan hier sprake is, zodanig toe te passen, dat ook de buitenlandse kantoren van Nederlandse bankinstellingen in feite daaraan zouden worden onderworpen.

Artikel 11. Dit artikel regelt het toezicht op de solvabiliteit en de liquiditeit der kredietinstellingen. Gebroken is ook hier met het stelsel van voorschriften, dat de bestaande wet kent. Bij het voorbereiden der voorschriften bleek, dat deze in vele gevallen stroef zouden werken en moeilijk hanteerbaar zouden zijn. Daarbij komt dat de minste afwijking in feite een delict zou vormen, dat overeenkomstig de Wet op de economische delicten strafbaar is. Daarom is in de nieuwe opzet gekozen voor een systeem van richtlijnen, die door de Bank na overleg met de representatieve organisaties worden vastgesteld. In geval van afwijkingen kan overleg met de Bank worden gepleegd. Wordt algemeen een onderdeel van de richtlijn onbevredigend beschouwd, dan kan de representatieve organisatie op eigen initiatief het overleg met de Bank openen. Waar het hier gaat om richtlijnen voor de solvabiliteit en de liquiditeit der kredietinstellingen, ziet de ondergetekende geen aanleiding hier zoals bij het sociaal-economisch toezicht, voor het geval geen overeenstemming mocht worden bereikt nopens de inhoud der richtlijnen een regeling te treffen krachtens welke het geven van voorschriften mogelijk is. Er is hier geen direct verband tussen de door de kredietinstellingen gevoerde politiek en de door de Bank en de ondergetekende gewenste algemene monetaire politiek. Daarom is aan de Nederlandsche Bank de bevoegdheid gegeven de richtlijnen vast te stellen.

Artikel 13. Dit artikel is nagenoeg gelijklopend aan artikel 13 van de bestaande wet. In lid 1 zijn enkele aanvullingen van minder belang aangebracht, waartoe de in de praktijk opgedane ervaring aanleiding gaf.

Artikel 17. De tekst van dit artikel is, vergeleken met die van artikel 17 der bestaande wet, aangevuld in die zin, dat met zoveel woorden het niet-naleven van de richtlijnen, bedoeld in artikel 11 van het ontwerp, is aangemerkt als een omstandigheid, die een ongewenste ontwikkeling aanduidt, hetgeen voor de Bank aanleiding kan vormen, daarop de aandacht van de geregistreerde kredietinstelling te vestigen. Deze aanvulling van artikel 17 brengt tot uitdrukking (hetgeen overigens ook zonder deze aanvulling het geval zou zijn), dat in het uiterste geval ook op het niet-naleven der richtlijnen ex artikel 11 van het ontwerp de sanctie is gesteld van publicatie door de Bank van een door haar aan die kredietinstelling gegeven advies, een en ander volgens de bepalingen vervat in de artikelen 17 en

18 van het ontwerp, die overigens vrijwel gelijklopend zijn aan die van de bestaande wet.

Artikel 19. Lid 1 sub *a* van artikel 19 van de bestaande wet is geschrapt, omdat naar het oordeel van de ondergetekende organisatiedwang niet past in het raam van het toezicht op het kredietwezen, terwijl ook niet gebleken is dat daaraan behoefte bestaat. Dit laatste geldt evenzeer voor het gedwongen onder toezicht stellen. De ondergetekende acht de in artikel 9 geopende mogelijkheid tot delegatie van het toezicht aan andere organen voldoende.

Evenmin acht de ondergetekende handhaving van de bepaling, vervat in artikel 19 lid 1 sub *b*, noodzakelijk. Overgenomen zijn slechts de bepalingen, vervat in artikel 19 lid 1 sub *c*, met dien verstande dat alleen bescherming wordt verleend aan het woord „spaarbank” en vormen daarvan, zoals „spaarbankboekje”. Dit laatste acht de ondergetekende, gezien de praktijk voldoende. In verband met het voorgaande werd lid 2 van artikel 19 ook gewijzigd in het ontwerp overgenomen.

Artikel 21. De eerste twee leden van dit artikel zijn gelijklopend aan die van artikel 21 van de bestaande wet. Een derde lid is toegevoegd op grond van de volgende overweging.

Het gaat hier om filialen e.d., dus instellingen zonder eigen vermogen, die een deel uitmaken van de buitenlandse kredietinstelling. Indien de buitenlandse kredietinstelling haar filiaal een werkkapitaal verschaft, pleegt zij daarvoor in de boeken van het filiaal op kapitaalrekening te worden gecrediteerd. Het ligt voor de hand dit op kapitaalrekening gecrediteerde bedrag vermeerderd met vrije reserves in het kader van eventuele solvabiliteitsnormen als het eigen vermogen van het filiaal in aanmerking te nemen. Toepassing dier normen zou echter illusoir worden, indien en voorzover het filiaal op zijn beurt leningen aan de hoofdinstantie zou verstrekken; daarmee zou immers het in Nederland werkzame kapitaal als het ware worden teruggegeven. Uit dien hoofde is bepaald, dat debetsaldo's van de buitenlandse kredietinstelling in de boeken van het filiaal voor de berekening van het eigen vermogen van dit filiaal in het algemeen van het op kapitaalrekening gecrediteerde bedrag zullen worden afgetrokken. Intussen moet het redelijk geacht worden de in de boeken van het filiaal voorkomende debetsaldo's van de hoofdinstantie, voorzover ontstaan als gevolg van uitzetting bij haar van gelden voor rekening en risico van derden, niet in vorenbedoelde correctie te betrekken.

Artikel 27. De huidige redactie van lid 4 van dit artikel wekt de indruk, dat iets anders dan vernietiging bij geheel of gedeeltelijk gegrond verklaring van een beroep niet mogelijk is. In verband hiermede werd het vierde lid zodanig gewijzigd, dat duidelijk vaststaat, dat behalve vernietiging ook andere voorzieningen mogelijk zijn. Naar aanleiding van deze wijziging werd het vierde lid van artikel 6 der bestaande wet in het ontwerp niet overgenomen.

De Minister van Financiën,
VAN DE KIEFT.